

Directoraat-generaal E^{PI}
Penitentiaire Inrichtingen

Communicatie DG
van 28 februari 2020

Voorlopige onderrichting met betrekking tot de initiatieven die de gevangenisdirecteur dient te nemen in geval van staking(saanzegging)

Onderstaande onderrichtingen vinden hun basis in volgende wetgeving en reglementeringen:

- Wet van 23 maart 2019 betreffende de organisatie van de penitentiaire diensten en van het statuut van het penitentiair personeel (gepubliceerd in het Belgische Staatsblad op 11/4/2019)
- Koninklijk besluit van 4 augustus 2019 tot uitvoering van artikel 19 van de wet van 23 maart 2019 betreffende de organisatie van de penitentiaire diensten en van het statuut van het penitentiair personeel (Belgisch Staatsblad 7/8/2019) (model van plan)
- Koninklijk besluit van 19 november 2019 tot uitvoering van de artikelen 15 en 16 van de wet van 23 maart 2019 betreffende de organisatie van de penitentiaire diensten en van het statuut van het penitentiair personeel (Belgisch Staatsblad 4/12/2019) (regeling sociaal overleg in vervanging van protocol 351)
- Ministeriële omzendbrief nr. 1819 van 25 februari 2020.

Voorafgaande opmerkingen:

1. Alle personeelsleden moeten in kennis gesteld worden van de regels die dienen nageleefd te worden in geval van een stakingsaanzegging/staking. Het betreft regels die verderop in deze onderrichting ook zijn opgenomen.

De nota in bijlage "Onderrichtingen aan het personeel in geval van een stakingsaanzegging en bij staking" dient aan elk personeelslid genotificeerd te worden. Een ondertekende kopie van deze nota dient toegevoegd te worden aan het persoonlijk dossier.

2. Elke gevangenis dient een overleg te plannen met de gouverneur van de provincie waarin zij zich bevindt teneinde praktische modaliteiten overeen te komen die in geval van staking dienen te worden toegepast voor zover zij niet in onderhavige nota zijn geregeld. De diensten van de gouverneur zullen hiertoe zelf met de gevangenisdirecties contact opnemen.

1. Acties ter voorbereiding van de staking:

Deze nemen aanvang vanaf de dag van ontvangst van de stakingsaanzegging en dus minstens tien dagen voorafgaand aan de aanvang van de staking vermits de kennisgeving van de stakingsaanzegging onder meer de aanvangsdatum van de staking dient te bevatten¹.

Meer specifiek worden de acties beschreven die de directeur dient te ondernemen vanaf het ontvangen van een stakingsaanzegging tot en met de feitelijke staking. Wat volgt is opgedeeld in:

- Administratieve acties met betrekking tot de intentieverklaringen;
- Acties teneinde de uitvoering van de te garanderen diensten tijdens een staking te waarborgen;
- Acties tijdens het verloop van een staking en
- Acties na beëindiging van de staking.

¹ Artikel 7 van het bovengenoemde KB van 19 november 2019

1.1. *De registratie van de intentie van de personeelsleden dat zij niet zullen deelnemen aan de staking²:*

De intentieverklaring zelf:

Vanaf het moment dat de datum/dag van de aanvang van de stakingsperiode gekend is, **stelt de directeur of zijn gemachtigde de lijst op van de personeelsleden die hun intentie te kennen hebben gegeven niet aan de staking te zullen deelnemen (op die dag(en) dat zij gepland staan om te werken)**. De personeelsleden worden geacht "... hun definitieve intentie mee (te delen) of ze al dan niet aan de staking deelnemen". Deze intentieverklaring kan op een actieve of passieve manier gebeuren:

- **Actief:** door uitdrukkelijk te laten weten wel of niet aan de staking te zullen deelnemen;
- **Passief:** door geen melding te doen waardoor zij, overeenkomstig de bepalingen van de wet, geacht worden wel aanwezig te zullen zijn op de werkvloer.

De wet legt geen formele vereisten op aan deze intentieverklaringen. De wet stelt dat de directeur een lijst opstelt van de personeelsleden die hun intentie hebben kenbaar gemaakt om al dan niet aan de staking deel te nemen en verderop wel dat het inrichtingshoofd de intentieverklaringen bijhoudt.

Niettemin, en dit met oog op het vermijden van discussies achteraf, noteert de medewerker de melding van de zijn/haar intentie op een individueel formulier (zie bijlage 2) dat volgende gegevens bevat: de naam van de medewerker, diens graad, de datum(s) van de stakingsdag(en) met opgave van de intentie om wel of niet aan de staking deel te nemen, de naam van de ontvanger van de intentieverklaring en datum en tijdstip van ontvangst. Dit formulier wordt tevens gebruikt in geval van wijziging van een eerdere intentieverklaring. Het komt het inrichtingshoofd toe te bepalen waar deze verklaringen gecentraliseerd worden.

Timing en mogelijke wijzigingen van de intentieverklaringen:

Uitgangspunt is dat de medewerker zijn intentie kenbaar moet maken uiterlijk 72u vóór aanvang van de eerste dag van de staking en, indien de staking wordt aangekondigd voor meerdere dagen, voor elk van de dagen waarop hij/zij gepland staat om te werken. Een staking van meerdere dagen is ook deze waarbij meerdere stakingsdagen die los staan van elkaar bij één aanzegging worden aangekondigd. In geval van een staking van onbepaalde duur doet hij dit ofwel principieel voor de gehele, onbepaalde periode ofwel, cfr de bepalingen van het arbeidsreglement (AR), voor de duur van de "indicatieve operationele planning" die "minimaal 2 weken vooraf kenbaar wordt gemaakt"³. Deze "indicatieve operationele planning" is in het AR niet voorzien voor andere graden dan deze in het bewakings- en technisch personeel. Om enige analogie te bewaren, dient voor de medewerkers in de andere graden ook de periode van 2 weken te worden aangehouden.

De medewerker kan zijn/haar intenties wijzigen volgens de volgende logica:

In geval van een staking van één dag alsook voor de eerste dag van een langduriger staking is de intentieverklaring 72 uur voorafgaand aan de aanvang van deze dag eenmalig en definitief.

In geval van stakingen voor een periode van meer dan één dag en enkel vanaf de tweede dag en voor elk van de daaropvolgende dagen dus, kan de medewerker :

- 48 uur voorafgaand aan de stakingsdag waarvoor hij/zij zijn/haarintentie had bevestigd te zullen staken, omzetten in een intentieverklaring toch te zullen werken of
- 72 uur voorafgaand aan de stakingsdag waarvoor hij/zij hij/zij intentie had bevestigd niet te zullen staken, omzetten in een intentieverklaring wel te zullen staken.

² Artikel 16, § 1, tweede lid van de Wet van 23 maart 2019

³ He AR verwijst in haar bijlagen 3, 4 en 5 naar drie types planning. Naast de indicatieve operationele planning bestaan ook de indicatieve planning voor 8 weken en de operationele planning voor 24 uur. De laatste is hier om evidente reden niet van toepassing omdat de diensttabellen in principe vanaf ontvangst van de stakingsaanzegging niet meer kunnen wijzigen (in de zin dat het toekennen van bijkomende afwezigheden wordt opgeschort voor de duur van de staking). De planning voor een periode van 8 weken lijkt ons naar de geest niet te stroken met het beheer van de intenties, in die zin dat wanneer voor een te lange periode intenties moeten worden uitgesproken, het risico op aanpassingen achteraf en de daarmee gepaard gaande administratieve werklust toenemen.

Deze logica is geheel coherent met het tweede lid van artikel 16, § 1 van de wet die de directeur oplegt om uiterlijk 72 uur voorafgaand aan de eerste stakingsdag de lijst op te stellen van de personeelsleden die hebben aangegeven te zullen werken.

1.2. Maatregelen teneinde de dienst te waarborgen⁴:

Vanaf het moment dat de stakingsdag(en) gekend is (zijn) neemt de directeur, op basis van het vastgelegde personeelsplan (bij staking) voor zijn gevangenis de nodige maatregelen om de uitvoering van de te garanderen diensten⁵ te waarborgen.

In ieder geval worden vanaf de schriftelijke kennisgeving van de staking aan de overheid⁶ geen bijkomende verlopen en rusten meer toegekend.

Vermits dit plan gebaseerd is op een diensttabel, kan de directeur voorafgaand **de planning van de diensten en de daaruit voortvloeiende personeelsbehoeften tijdens de stakingsperiode aanpassen**, bijvoorbeeld:

- Door het verplaatsen van diensten naar een niet stakingsdag, voorafgaand aan de aanvang van de stakingsperiode in geval het diensten betreft die op weekbasis dienen gewaarborgd te worden;
- Door het verplaatsen naar een niet stakingsdag van diensten die niet gegarandeerd dienen te worden tijdens een staking zoals bepaald in artikel 17 van de Wet zoals bijvoorbeeld de kantinebedeling.

De aanpassingen kunnen tevens impact hebben op de werkshiften van de personeelsleden die hun intentie hebben te kennen gegeven om niet aan de staking deel te nemen. Anders gezegd: het bevestigen werkwillig te zijn, impliceert niet dat het personeelslid enkel tewerkgesteld kan worden op de initieel geplande werkshift. De intentieverklaring werkwillig te zijn, betreft enkel de bewuste stakingsdag(en) en niet de werkshiften binnen deze stakingsdag(en). In geval door deze maatregelen de werkshift die aan een personeelslid toegewezen wordt, verschilt van deze overeenkomstig de originele dienstrol, dient het personeelslid hiervan in kennis gesteld te worden. In ieder geval geeft dergelijke wijziging van de werkshift geen aanspraak op de compensatie van 4 overuren zoals voorzien buiten een stakingsperiode⁷.

Voor de opmaak van de feitelijke diensttabellen op de voorziene stakingsdag(en) baseert de directeur zich op het “plan voor zijn/haar” gevangenis zoals bepaald door de Minister in zijn omzendbrief van 25 februari 2020. Hierbij dient hij/zij:

- Er rekening mee te houden dat voor de eerste (of enige) stakingsdag, het aantal inzetbare personeelsleden binnen het bewakings- en technisch korps beperkt dient te blijven tot de cijfers voorzien in het plan min 20% in geval het een gevangenis betreft met een capaciteit van maximaal 200 gedetineerden en min 25% in het geval het een gevangenis betreft met een capaciteit van meer dan 200 gedetineerden;
- Er rekening mee houdend dat het personeel dat drager is van een graad in de bewaking of techniek als één groep dient beschouwd te worden;
- Het invullen van de posten met de noodzakelijke personeelsleden en dit gemodelleerd:
  - o Overeenkomstig de mogelijkheden hierboven bepaald;
  - o in voorkomend geval, aangepast naargelang er een impact is van wijzigingen in de intentieverklaringen overeenkomstig wat hierboven in punt 2.1. “timing en mogelijke wijziging van de intentieverklaringen” daarover bepaald is;
  - o indien gaandeweg toch nog diensten anders (of op andere momenten/dagen) georganiseerd kunnen worden;

⁴ Artikel 16, § 1, eerste lid van de Wet

⁵ Artikel 17 van de Wet

⁶ Artikel 7 van het KB van 19 november 2019: “De vakorganisaties stellen de Directeur-generaal langs elektronische weg in kennis van een stakingsaanzegging ten minste tien dagen voorafgaand aan de start van de actie. De stakingsaanzegging dient ondertekend te zijn door een verantwoordelijke leider, vaste gemachtigde van een verantwoordelijke leider of vaste afgevaardigde. De Directeur-generaal geeft dit door aan de Minister, de Voorzitter van het Directiecomité, de regionale directeur en het betrokken inrichtingshoofd of de betrokken inrichtingshoofden....”

⁷ Bijlage 3, p. 7 van het arbeidsreglement

- rekening houdend met de effecten van een langdurige staking. Zo zal het waarborgen van de persoonlijke hygiëne van de gedetineerde tijdens kortere stakingen er niet toe leiden dat er bijvoorbeeld linnen dient afgehaald, gewassen en verdeeld te worden, maar zal dit gaandeweg wel nodig blijken;
- ...

In geval het aantal werkwillige personeelsleden de behoeften overstijgt, kunnen deze ingezet worden op bijkomende opdrachten dan deze initieel voorzien tijdens de voorafgaande planning. Zo kan men afzien van het verplaatsen van diensten die op weekbasis dienen georganiseerd te worden of toch diensten organiseren die niet tot het pakket "te garanderen diensten in geval van staking" behoren zoals bijvoorbeeld een kantinebedeling of bijkomende activiteiten in het kader van de hulp- en dienstverlening aan de gedetineerden.

In geval het aantal werkwillige personeelsleden onvoldoende is om de personeelsbehoeften te dekken en voor zover het een staking betreft die aangekondigd werd voor een periode die de 48 uur overschrijdt (of van onbepaalde duur is):

- neemt de directeur in eerste instantie contact met de verantwoordelijke van de vakbonden teneinde met hen te bekijken of aan deze situatie kan worden verholpen. Mocht dat niet tot resultaten leiden,
- dan stelt het inrichtingshoofd een lijst op van de personeelsleden die hij/zij zal voorleggen aan de gouverneur met het oog op een eventuele opvordering en dit voor elke dag van de gehele stakingsperiode waarop een tekort zich zou manifesteren.

Deze lijst (zie bijlage 3) wordt via elektronische weg overgemaakt aan de gouverneur die in de mogelijkheid verkeert om het overleg te organiseren zoals voorzien in de Wet⁸. Zij wordt aan de gouverneur overgemaakt 72 uur voorafgaand aan de aanvang van de staking teneinde de gouverneur in de mogelijkheid te stellen zijn bevoegdheden te kunnen aanwenden zoals de wet die hem/haar heeft toegeschreven. Het is immers de bedoeling dat hij/zij uiterlijk 48u voorafgaand aan de aanvang van de staking de lijst met op te vorderen personeelsleden aan de directeur zou overmaken.

In principe kan deze lijst enkel de namen van die personeelsleden bevatten die normaal gepland worden te werken op de overeenkomstige stakingsdag(en). Indien men meent dat personeelsleden zouden dienen gevorderd te worden die niet gepland staan om prestaties te leveren op (een) stakingsdag(en), kan dit enkel personeelsleden betreffen aan wie geen verloven werden toegekend of bij wie de intrekking van een rust of een andere afwezigheid niet strijdig is met de bepalingen van de Wet op de organisatie van de arbeidstijd⁹.

De gouverneur bezorgt aan de directeur de individuele opvorderingsbesluiten¹⁰ (zie bijlage 4). Na ontvangst van de deze besluiten, staat de directeur of zijn gemachtigde in voor het ter kennis brengen van deze vordering aan de betrokken personeelsleden. In de praktijk heeft men dus in eerste instantie:

- een melding van de opvordering op de wijze die gewoonlijk van toepassing is in andere contacten tussen de gevangenis en de medewerkers en
- zo gauw dit mogelijk is, het bezorgen van een afschrift van de beslissing van de gouverneur aan de betrokken personeelsleden. Er dient in ieder geval een schriftelijk vorderingsbevel aan elk betrokken personeelslid worden bezorgd. Het personeelslid dient dit bericht te ondertekenen voor ontvangst (in principe ten laatste bij aanvang van zijn werkshift).

In dit scenario, maar tevens in geval van stakingen die de duur van 48 uren niet overschrijden, kan de directie de centrale administratie, via de regionale directies, tevens verzoeken personeelsleden van de politiediensten en/of van de civiele bescherming te laten vorderen, wetende dat deze personen niet zullen

⁸ Artikel 16, § 2 van de Wet

⁹ Wet van 14 december 2000 tot vaststelling van sommige aspecten van de organisatie van de arbeidstijd in de openbare sector

¹⁰ De gouverneurs hebben zich geëngageerd een typeformulier hiertoe overeen te zullen komen

kunnen ingezet worden om de diensten te organiseren die in het kader van deze Wet voorzien dienen te worden.

De raming van het aantal beschikbare personeelsleden wordt tevens bezorgd aan de regionale directies en de SAT zoals momenteel reeds het geval is.

2. Acties tijdens de duur van de staking:

Tijdens het verloop van de staking neemt de directeur, in voorkomend geval, volgende initiatieven:

- Het aanpassen van de organisatie van de diensten in functie van beschikbaarheid van het personeel (zowel wanneer het aantal werkwilligen lager ligt dan eerder verklaard als wanneer dit hoger ligt dan de behoeften i.h.k.v. de te garanderen diensten);
- Deze aanpassingen worden dus mee beïnvloed door de personeelsleden die 48 uren voorafgaand aan de stakingsdag alsnog hun intentie uiten niet aan de staking te zullen deelnemen als door de personeelsleden die 72 uren voorafgaand aan een stakingsdag alsnog hun intentie werkwillig te zullen zijn, omzetten in een bevestiging aan de staking te zullen deelnemen;
- De aard van de aanpassingen betreffen deze voorzien in punt 1.2. van deze onderrichting;
- De voorziene diensttabel, die logischerwijze is opgesteld op basis van het aantal werkwillige personeelsleden, wordt geactualiseerd met de reële aanwezigheden;
- Een overzicht van de aanwezige personeelsleden wordt gecommuniceerd aan de regionale directies en de SAT op de wijze, en aan de hand van de tabel, zoals tot op heden het geval is;
- Het eventueel verzoeken tot (bijkomend) vorderen van politiediensten en civiele bescherming;
- In geval onvoorzien het aantal werkwilligen onvoldoende groot is om de personeelsbehoeften zoals vastgelegd in het plan te dekken (doordat bijkomend 72 uren voorafgaand aan een stakingsdag bijkomend personeelsleden hun intentie om niet aan de staking te zullen deelnemen, ingetrokken hebben dan wel om een andere reden (bv. ziekte) afwezig zullen blijven, wordt de procedure ten aanzien van de gouverneur, zoals beschreven in punt 2.3. van deze nota, hernomen.

3. Acties na beëindiging van de staking:

Na beëindiging van de staking en de normalisering van de werking van de gevangenis, neemt de directeur volgende initiatieven:

- Hij/zij stelt voor elke stakingsdag een tabel¹¹ op waarin de vergelijking wordt gemaakt van het aantal personeelsleden dat diende voorzien te worden en het aantal personeelsleden dat uiteindelijk effectief aanwezig was en de impact daarvan op de te garanderen diensten. Anders gezegd: zijn diensten niet georganiseerd kunnen worden omwille van een tekort aan personeelsleden?;
- Hij/zij stelt een lijst (zie bijlage) op van de personeelsleden die de intentie hebben geuit niet aan de staking te zullen deelnemen maar die niettemin niet gelegitimeerd op de werkplek afwezig waren¹². Deze lijst wordt vervolgens bezorgd aan de stafdienst P&O voor verdere administratieve afhandeling (non-activiteit);
- Hij/zij stelt een lijst op van de personeelsleden die de provinciegouverneur of de minister-president van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering bevolen heeft zich naar hun plaats van tewerkstelling te begeven en die niettemin niet gelegitimeerd op de werkplek afwezig waren. Deze lijst wordt samen met de info over de kennisgeving van de opvordering vervolgens bezorgd aan de stafdienst P&O voor verdere administratieve afhandeling (non-activiteit);
- Hij/zij vernietigt de lijst waaruit de intentieverklaringen van de personeelsleden blijken nadat hij/zij er zich van vergewist heeft dat er geen betwisting meer bestaat omtrent de intentieverklaring die het personeelslid heeft afgelegd en zijn reële aanwezigheids-/afwezigheidsstatus.

¹¹ Een aangepaste tabel wordt u hiertoe nog bezorgd

¹² Zie voor deze categorieën artikel 16, § 3 van de Wet

Bijlagen:

1. Onderrichtingen aan het personeel in geval van een stakingsaanzegging en bij staking
2. Registratieformulier m.b.t. actieve intentieverklaring tot staking of niet staking
3. Tabel met namen van op te vorderen personeel bestemd voor de provinciegouverneur of de hoge ambtenaar voor wat het Brussels gewest betreft (deze bijlage wordt u begin volgende week nog apart bezorgd)
4. Kopie van blanco vorderingsbesluit

Rudy Van De Voorde
Directeur-generaal EPI